

dal slíbiti A-em, znamenaly úrokovou sazbu za rok, nikoli pouze za 14 dní, neprovádí uplatňovaného hmotněprávního důvodu zmatečnosti po zákonu; neboť nadržuje se skutkových zjištění rozsudkových, jak by při správném provedení hmotněprávního důvodu zmatečnosti činiti měla, nýbrž vychází ze skutkového předpokladu nalézacím soudem nezjištěného, ba jím vyloučeného (§ 288, odst. druhý čís. 3 tr. ř.). Další stížností v této souvislosti zdůrazňovaná skutečnost, že S. zapůjčené mu jistiny dosud nesplatil, je právně nezávažnou, poněvadž trestné jednání obžalovaného bylo dokonáno již v okamžiku, kdy si dal ony přespřílišné majetkové výhody S-em slíbiti nebo poskytnouti. Právně bezpodstatnou je také námitka stížnosti, že F-ová nabídla obžalovanému sama 25%ní úroky; neboť ke skutkové podstatě přečinu, o nějž tu jde, se nevyžaduje, by pachatel přespřílišné majetkové výhody sám žádal.

Zmateční stížnost namítá také, že obžalovaný nejednal ve zlém úmyslu v § 2, čís. 1 nařízení předpokládaném. Ke skutkové podstatě přečinu lichvy ve smyslu § 2, čís. 1 nařízení se skutečně vyhledává, by pachatel úmyslně vykořisťoval tíseň (slabomyslnost atd.) způsobem tam uvedeným. Úmyslné vykořisťování tísně (slabomyslnosti atd.) způsobem v § 2, čís. 1 nařízení vytčeným předpokládá však vědomí pachatelovo o tísně (slabomyslnosti atd.) dlužníkově a o nápadném nepoměru hodnot obapolných plnění (rozh. čís. 2147 sb. n. s.). Rozsudek, jenž se v rozhodovacích důvodech o úmyslu obžalovaného vůbec nezmiňuje, zjišťuje tam sice, že obžalovaný věděl o tísně Norberta A-a a Marie F-ové, nezjišťuje však, zda obžalovaný věděl také o slabomyslnosti Bedřicha S-a a nezjišťuje dále v žádném ze tří případů, o něž tu jde, zda byl si obžalovaný vědom nápadného nepoměru hodnot obapolného plnění. Následkem tohoto nedostatku skutkových zjištění po stránce subjektivní schází tu zjištění úmyslnosti vykořisťování tísně A-ovy a F-ové a slabomyslnosti S-ovy obžalovaným, takže rozsudek je v tomto směru stížen zmatkem podle § 281, čís. 9 a) tr. ř. Bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti vyhověti a rozsudek ve výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle § 2, čís. 1 cís. nařízení ze dne 12. října 1914, čís. 275 ř. zák., jakož i ve výroku o trestu a výrocích s tím souvisejících zrušiti, aniž bylo třeba obírat se také formálními výtkami stížností zřejmým poukazem s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř. rozsudku činěnými. Ve věci samé nemohl Nejvyšší soud jako soud zrušovací rozhodnouti, poněvadž nejsou podle toho, co uvedeno, v rozsudku a v jeho důvodech zjištěny všechny skutečnosti, jež jest při správném použití hmotného práva položiti za základ rozhodnutí. Proto bylo věc vrátiti soudu první stolice, by o ní v rozsahu zrušení znovu jednal a rozhodl (§ 288, odst. druhý čís. 3 tr. ř.).

Čís. 2947.

Podstatou zpronevěry a důvodem její trestnosti jest oklamání důvěry, kterou vkládá v poctivost pachatelovu osoba, jež mu dala věc v neomezenou skutečnou moc (zmaření účelu, za kterým mu onu moc zjednala).

Pojmy »zadržení« a »přivlastnění« věci; trvalost stavu jím přiveděného předpokládá pouze pojem »zadržení«, nikoliv »přivlastnění«.

Zastavení věci prodané na splátky s výhradou vlastnictví jest trestnou zpronevěrou, třebaš nebyla prodateli (vlastníku) odňata dispozice věci (pachatel je v držení zástavního lístku).

Zrušovací řízení jest omeziti na čin obžalobou stíhaný.

(Rozh. ze dne 24. října 1927, Zm II 325/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 3. června 1927, pokud jím byl obžalovaný sprostěn podle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro zločin zpronevěry podle § 183 tr. zák., zrušil rozsudek soudu první stolice, pokud jím byl obžalovaný sprostěn z obžaloby pro zločin zpronevěry, spáchaný v lednu 1925, jako zmatečný a věc vrátil nalézacímu soudu, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a o ní rozhodl.

D ů v o d y:

Po skutkových zjištěních, opodstatňujících zákonný znak svěřené věci, uvádějí rozhodovací důvody, že se obžalovaný přiznal, že kolo zastavil v městské zastavárně v M. O., že však kolo zase vyzvedl a před dvěma měsíci dal je znovu do zástavy na dobu tří měsíců, poněvadž mu onemocněla žena a on nemohl sehnati peníze, že však zástavní list má doma. V tomto jednání obžalovaného neshledal první soud podle dalších rozhodovacích důvodů zločin zpronevěry, neboť tím, že má v držení zástavní list, jest prý obžalovaný, pokud zástavní lhůta nevypršela, s to, by kdykoliv zastavenou věc vyzvedl, takže vlastnické právo majitele (svěřené věci) není ohroženo. Právem napadá stížnost tyto právní úvahy důvodem zmatečnosti podle čís. 9 písm. a) § 281 tr. ř. Ovšem dlužno, ač to protivývody obžalovaného neuplatňují, předem připomenouti, že se druhé zastavení věci, o němž rozsudek mluví, stalo dva měsíce před jeho vynesením, tedy po podání obžalovacího spisu ze dne 27. prosince 1926, a že obžaloba nebyla na tento nový skutek rozšířena, takže neměl býti předmětem jednání nalézacího soudu a nemůže býti předmětem ani řízení zrušovacího, které sluší naopak omeziti na skutek obžalobou stíhaný, totiž na první zastavení kola v lednu 1925 nebo v prosinci 1924. Avšak stížnost napadá rozsudek i ohledně tohoto skutku, jakž plyne z povšechného doslovu její věty, že se zpronevěry dopouští i ten, kdo svěřenou věc třebaš na krátký čas zastaví v úmyslu . . . ., že ji včas vyplatí a oprávněnému vrátí. Co do tohoto skutku dlužno pokládati stížnost za odůvodněnou. Podstatou zpronevěry a důvodem její trestnosti jest oklamání důvěry, kterou vkládá v poctivost pachatelovu osoba, jež dala mu věc v neomezenou skutečnou moc, neboli maření účelu, za kterým zjednala tato osoba pachateli tuť skutečnou moc, předpokládajíc, že pachatel nezneužije neomezené skutečné moci, s věcí libovolně nakládati, k jinakému nakládání s ní, než ku kterému byl zmocněn,

obzvláště že nezneužije jí k takovému nakládání s věcí, které mu bylo výslovně zakázáno. S tohoto základního hlediska dlužno vycházeti při vymezení zákonných známek zadržení svěřené věci za sebou a přivlastnění sobě svěřené věci, které zákon uvádí střídavě, takže stačí skutečnosti opodstatňující jednu z obou známek. Zadržení věci za sebou, t. j. pouhé nenakládání s věcí podle příkazu svěřitelova, zejména nevrácení jí svěřiteli nebo nevydání jí třetí osobě svěřitelem určené není samo o sobě způsobem nakládání, k němuž pachatel nebyl zmocněn, a není samo o sobě mařením účelu svěření, který měl určitou disposicí pachatele s věcí býti uskutečněn. Jest v podstatě jen prodlužováním skutečné moci pachatelovy nad věcí, tedy zachováváním (ovšem svémocným) onoho stavu, který byl samým svěřitelem zjednán, nepřičí se samo o sobě onomu předpokladu svěřitelovu a nemaří samo o sobě účel svěření, jenž i na dále může beze všeho kdykoliv býti uskutečněn. Rozpor s oním předpokladem svěřitelovým nastane a účel svěření se maří teprve trvalostí stavu zadržením věci nastavšího, neboť trvalostí skutečné moci pachatelovy nad věcí je vyloučeno, že bude lze naložiti s ní jiným určitým způsobem, na příklad vrácením jí svěřiteli, vydáním jí určenému příjemci a pod. Proto žádá i stálá judikatura pro pojem zadržení věci za sebou trvalost protiprávního stavu pachatelem přivoděného. Podstatně jinak má se věc při přivlastnění sobě svěřené věci, jímž jest rozuměti jakékoli nakládání s věcí, které jest výkonem práva vlastnického, oprávnění z tohoto práva vyplývajících, arciť pro obor § 183 tr. zák. s tím omezením, že přivlastněním není ono nakládání s věcí, k jehož výkonu a v jehož směru svěřitel pachatele zmocnil.

Skutková podstata trestného činu ve smyslu § 183 tr. zák. vyžaduje, by způsob, jak pachatel naložil s věcí mu svěřenou, sám o sobě přičil se účelu svěření a důvěře svěřitelově, jenž pachateli svěřil věc předpokládaje, že naloží s ní ve smyslu oprávnění mu daného, pokud se týče ve směru svěřitelem mu přikázaném. Proto ani stálá praxe nepožaduje pro pojem přivlastnění trvalost stavu jím přivoděného, řídíc se další zásadou, že zpronevěra nepředpokládá poškození svěřitele na majetku a že přivlastnění věci není vyloučeno tím, že majiteli (svěřiteli) škoda na majetku nehrozila, protože protiprávní stav měl a mohl býti po nějaké době napraven. Poukaz nalézacího soudu na přechodnou povahu souzeného skutku, poukaz, že obžalovaný zastavené kolo zase vyzvedl, jest tudíž pochybeným, dlužno-li v zastavení shledati přivlastnění sobě kola obžalovaným. Po stránce té dlužno arciť ponechati stranou, že podle objednacího listu bylo obžalovanému výslovně zakázáno i pouhé zastavení kola; neboť stížnost okolnosti té neuplatňuje a není ani ze spisů vidno, zda byla právě ona listina při hlavním přelíčení čtena. Než tohoto dokladu není třeba. Podle rozsudečných zjištění bylo zastavené kolo prodáno obžalovanému na splátky s výhradou vlastnictví pro prodatele až do úplného zaplacení kupní ceny. Vyhradiv si vlastnictví (veškerá ostatní práva z něho plynoucí), zmocnil prodatel obžalovaného jedině k tomu, by kolo držel a k jízdě ho používal. Tím, že kolo dal v zástavu, vykonal obžalovaný jiné oprávnění vlastníka, než k jehož výkonu byl zmocněn. Nezáleží na okolnosti, protivývody obža-

lovaného arcit' bez opory v rozsudečných zjištěních namítané, že prodávatel (vlastník) kola nebyla dispoziční nad kolem odňata, jelikož byl obžalovaný v držení zástavního listku. Nehledě k tomu, že obžalovaný zatajil prodávateli podle poznání tohoto zastavení kola a že si prodávatel mohl dispoziční nad kolem podle § 456 obč. zák. zjednatí jedině s jakousi újmou na svém majetku, jest rozhodným jen, že obžalovaný — dávaje kolo v zástavu — nakládal se svěřenou věcí způsobem, který byl výkonem práva, příslušejícího výhradně vlastníku, jenž ho obžalovanému nepostoupil. Dlužno proto ve zjištěném zastavení kola, byť jen přechodným, shledati přivlastnění sobě věci svěřené, kterýžto skutek byl by se stal beztrestným toliko za předpokladů § 187 tr. zák., které však v rozsudku nejsou zjištěny. K dalším rozhodovacím důvodům první stolice budiž, třebaže patrně se vztahují jen k druhému případu zastavení, podotčeno, že pouhé držení zástavního listku neumožňuje dlužníku vyvednutí zástavy, nýbrž jest nezbytným i, že má po ruce dostatečné prostředky, by zaplatil věřiteli dluh, k jehož zajištění byla věc dána v zástavu. Neshledav v zastavení kola přivlastnění si a důsledkem toho nespátřiv v souzeném skutku zpronevěru, řídil se nalézací soud nesprávným výkladem zákona, takže jest rozsudek v dotčené části zmatečným podle § 281 čís. 9 písm. a) tr. ř. a bylo jej k důvodné stížnosti veřejného obžalobce v části té zrušiti. Pro nedostatek skutkových zjištění obzvláště po stránce subjektivní nelze rozhodnouti ihned ve věci samé a bylo ji vrátiti první stolici k opětovnému projednání a rozhodnutí, při němž bude důkladněji, než se stalo, přezkoumati zejména pravdivost údajů, jimiž se obžalovaným hájil, kdyžť k nesprávnosti těchto údajů může poukazovati jeho poznání, že kolo prodal.

Čís. 2948.

Řidič automobilu jest podle § 45 min. nař. ze dne 28. dubna 1910, čís. 81 ř. zák. povinen ihned, jakmile spatří před sebou chodce přecházejícího silnici, vydatně brzdití a rychlost, kterou dosud jel, zmírniti tak, by mohl býti připraven na všechny možnosti a předešel úrazu, nebo v nejnepříznivějším případě aspoň omezil zhoubné následky na nejmenší míru. Onen předpis nařizuje zmírnění rychlosti a brzdění již pro případ, že nehody mohou býti způsobeny, nikoliv jen pro případ, že bezprostředně hrozí.

Výrok o pachatelově nedbalosti, v případech § 335 tr. zák. výrok, že pachatel mohl poznati, že jeho opomenutí (jednání) může přivoditi nebo zvětšiti nebezpečí pro právní statky tam uvedené, obsahuje — ač jest po výtce závěrem skutkovým — současně i závěr právní, takže jest výrok ten i vhodným předmětem právních námitek, pokud ovšem lze dokázati, že byla výrokem porušena právní zásada.

(Rozh. ze dne 26. října 1927, Zm I 300/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Lito-